

BESLUT

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 20 december 2011

om tillämpningen av artikel 106.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på statligt stöd i form av ersättning för allmännyttiga tjänster som beviljas vissa företag som fått i uppdrag att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse

[delgivet med nr K(2011) 9380]

(Text av betydelse för EES)

(2012/21/EU)

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 106.3, och

av följande skäl:

- (1) I artikel 14 i fördraget föreskrivs att unionen, utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 93, 106 och 107 i fördraget, ska sörja för att tjänster av allmänt ekonomiskt intresse utförs på grundval av principer och villkor som gör det möjligt för den att fullgöra sina uppgifter.
- (2) För att vissa tjänster av allmänt ekonomiskt intresse ska kunna utföras på grundval av principer och villkor som gör det möjligt för de berörda företagen att fullgöra sina uppgifter, kan det visa sig nödvändigt med finansiellt stöd från staten för att täcka vissa eller alla de särskilda kostnaderna för de allmännyttiga tjänsterna. I enlighet med artikel 345 i fördraget, som den tolkats av Europeiska unionens domstol, saknar det betydelse om sådana tjänster av allmänt ekonomiskt intresse utförs av offentliga eller privata företag.
- (3) I artikel 106.2 i fördraget anges att företag som anförtrots att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse eller som har karaktären av fiskala monopol ska vara underkastade reglerna i fördraget, särskilt konkurrensreglerna, i den mån tillämpningen av dessa regler inte rättsligt eller i praktiken hindrar att de särskilda uppgifter som tilldelats dem fullgörs. Detta bör dock inte påverka handeln i en omfattning som strider mot unionens intresse.

- (4) I sin dom i Altmarkmålet⁽¹⁾ fann domstolen att ersättning för allmännyttiga tjänster inte utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 107 i fördraget under förutsättning att fyra kumulativa kriterier är uppfyllda. För det första ska det företag som får stöd faktiskt ha ålagts skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, och dessa skyldigheter ska vara klart definierade. För det andra ska de parametrar som används vid beräkning av ersättningen vara fastställda i förväg på ett objektivt och öppet sätt. För det tredje får ersättningen inte överstiga vad som krävs för att täcka alla eller en del av de kostnader som har uppkommit i samband med skyldigheterna att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, med hänsyn tagen till de intäkter som därvid har erhållits och till en rimlig vinst. Slutligen konstaterade domstolen att när det företag som ges ansvaret för att tillhandahålla de allmännyttiga tjänsterna i ett konkret fall inte har valts ut efter ett offentligt upphandlingsförfarande som gör det möjligt att välja den anbudsgivare som kan tillhandahålla dessa tjänster till den lägsta kostnaden för det allmänna, ska den ersättningsnivå som behövs fastställas på grundval av en undersökning av de kostnader som ett genomsnittligt och välskött företag som är lämpligt utrustat skulle ha åsamkats vid fullgörandet av skyldigheten att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse.
- (5) Om dessa kriterier inte är uppfyllda men däremot de allmänna tillämpningskriterierna för artikel 107.1 i fördraget är uppfyllda, utgör ersättning för allmännyttiga tjänster statligt stöd och omfattas av artiklarna 93, 106, 107 och 108 i fördraget.
- (6) Förutom det här beslutet är tre instrument relevanta för tillämpningen av reglerna om statligt stöd för ersättning för tillhandahållande av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse.
 - a) Ett nytt meddelande om tillämpningen av Europeiska unionens regler om statligt stöd på ersättning för

⁽¹⁾ Mål C-280/00, Altmark Trans och Regierungspräsidium Magdeburg mot Nahverkehrsgesellschaft Altmark, REG 2003, s. I-7747.

tillhandahållande av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse⁽¹⁾ klargör hur artikel 107 i fördraget och Altmark-kriterierna tillämpas på sådan ersättning.

- b) En ny förordning, som kommissionen avser att anta, om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget på stöd av mindre betydelse för tillhandahållande av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse förskriver vissa villkor, inklusive ersättningsbeloppet, enligt vilka ersättningar till allmännyttiga tjänster inte ska anses uppfylla alla kriterier i artikel 107.1.
- c) I omarbetade rambestämmelser för statligt stöd i form av ersättning för allmännyttiga tjänster⁽²⁾ anges hur kommissionen kommer att analysera fall som inte omfattas av det här beslutet och därför måste anmälas till kommissionen.
- (7) Kommissionens beslut 2005/842/EG av den 28 november 2005 om tillämpningen av artikel 86.2 i EG-fördraget på statligt stöd i form av ersättning för offentliga tjänster som beviljas vissa företag som fått i uppdrag att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse⁽³⁾ fastställer betydelsen och räckvidden av undantaget enligt artikel 106.2 i fördraget och anger regler som ska möjliggöra en effektiv övervakning av att kriterierna i den bestämmelsen uppfylls. Detta beslut ersätter beslut 2005/842/EG och anger på vilka villkor statligt stöd i form av ersättning för en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse inte omfattas av kravet på förhandsanmälan i artikel 108.3 i fördraget eftersom det kan anses förenligt med artikel 106.2 i fördraget.
- (8) Sådant stöd kan anses förenligt endast om det ges för att säkerställa tillhandahållandet av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse enligt artikel 106.2 i fördraget. Det följer av rättspraxis att medlemsstaterna, då det inte finns några sektorspecifika unionsregler på området, har ett stort utrymme för egna bedömningar när det gäller vilken typ av tjänster som kan klassificeras som tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Det är således kommissionens uppgift att se till att inga uppenbara fel begås vid klassificeringen av tjänster som tjänster av allmänt ekonomiskt intresse.
- (9) Under förutsättning att vissa villkor är uppfyllda påverkar begränsade ersättningsbelopp som ges till företag som getts i uppdrag att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse inte utvecklingen av handel och konkurrens i en omfattning som strider mot unionens intresse. Därför bör en individuell anmälan av statligt stöd inte krävas om den årliga ersättningen är mindre än ett visst angivet belopp, förutsatt att kraven i det här beslutet är uppfyllda.
- (10) Med tanke på utvecklingen av handeln inom unionen på området för tillhandahållande av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, vilket visats till exempel genom den starka uppkomsten av multinationella tjänsteleverantörer inom ett antal sektorer som är av stor betydelse för utvecklingen av den inre marknaden, är det lämpligt att införa en lägre gräns för det ersättningsbelopp som kan undantas från anmälningskravet enligt det här beslutet än vad som fastställdes genom beslut 2005/842/EG, samtidigt som det bör vara möjligt att beräkna detta belopp som ett årsgenomsnitt över den period som uppdraget omfattar.
- (11) Sjukhus och företag som ansvarar för offentligt subventionerade bostäder och som har anförtrotts att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse har vissa särdrag som behöver beaktas. I synnerhet bör man ta hänsyn till att, i den nuvarande ekonomiska situationen och aktuella skedet av den inre marknads utveckling, de sociala tjänsterna kan behöva stödbelopp utöver tröskelvärdet i det här beslutet för att kompensera för kostnader för allmännyttiga tjänster. Ett större ersättningsbelopp för sociala tjänster innebär således inte nödvändigtvis en större risk för snedvridning av konkurrensen. Företag som tillhandahåller vissa sociala tjänster, inklusive subventionerade bostäder åt missgynnade medborgare eller socialt utsatta grupper, som på grund av bristande betalningsförmåga inte kan skaffa sig en bostad på marknadsvillkor, bör därför också omfattas av det undantag från kravet på förhandsanmälan som fastställs i detta beslut, även om den ersättning de får överstiger de tröskelvärden som fastställs i detta beslut. Detta bör även gälla för sjukhus som tillhandahåller sjukvård, bland annat akutjänster och sidotjänster som är direkt kopplade till huvudverksamheten, framför allt inom forskningsområdet. För att omfattas av undantaget från anmälningskyldigheten bör sociala tjänster vara tydligt identifierade tjänster som fyller sociala behov när det gäller sjukvård och långtidsvård, barnomsorg, tillgång till och återinträde på arbetsmarknaden, subventionerade bostäder samt omsorg och social integrering av utsatta grupper.
- (12) I vilken utsträckning en viss kompensationsåtgärd påverkar handel och konkurrens beror inte bara på genomsnittligt årligt ersättningsbelopp och berörd sektor utan också på uppdragets varaktighet. Om det inte är motiverat att anförtro ett företag tillhandahållandet av allmännyttiga tjänster för en längre period på grund av behovet av en betydande investering, till exempel vad gäller subventionerade bostäder, bör tillämpningen av det här beslutet därför begränsas till uppdrag som varar högst tio år.

⁽¹⁾ EUT C 8, 11.1.2012, s. 4.

⁽²⁾ EUT C 8, 11.1.2012, s. 15.

⁽³⁾ EUT L 312, 29.11.2005, s. 67.

- (13) För att artikel 106.2 i fördraget ska vara tillämplig måste medlemsstaten uttryckligen ha anförtrott företaget i fråga tillhandahållandet av en viss tjänst av allmänt ekonomiskt intresse.
- (14) För att säkerställa att de kriterier som fastställs i artikel 106.2 i fördraget uppfylls, krävs det att man fastställer mer exakta villkor som måste vara uppfyllda när företag anförtros att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Ersättningsbeloppet kan beräknas på ett korrekt sätt och kontrolleras endast om företagens skyldigheter i samband med tillhandahållandet av allmännyttiga tjänster och statens eventuella skyldigheter tydligt klargörs i en eller flera officiella handlingar från de berörda myndigheterna i den berörda medlemsstaten. Instrumentets form kan variera från en medlemsstat till en annan, men det bör åtminstone innehålla uppgifter om de berörda företagen, exakt vad skyldigheterna att tillhandahålla allmännyttiga tjänster innehåller och hur länge de varar samt, i förekommande fall, vilket område som berörs av dessa skyldigheter, beviljande av eventuella exklusiva eller särskilda rättigheter, en beskrivning av ersättningsmekanismen samt parametrarna för att fastställa ersättningen samt undvika och återkräva eventuell överkompensation. För att säkerställa insyn i samband med tillämpningen av det här beslutet bör den officiella handlingen även innehålla en hänvisning till beslutet.
- (15) För att undvika oskälig snedvridning av konkurrensen bör ersättningen inte överstiga vad som är nödvändigt för att täcka företagets nettokostnader för att tillhandahålla tjänsten, inbegripet en rimlig vinst.
- (16) Ersättning utöver vad som är nödvändigt för att täcka det berörda företagets nettokostnader för att tillhandahålla tjänsten är inte nödvändig för att tillhandahålla tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse och utgör därför oförenligt statligt stöd som bör betalas tillbaka till staten. Ersättning som ges för att tillhandahålla en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse, men som det berörda företaget i praktiken använder för verksamhet på en annan marknad för andra ändamål än vad som fastställts i den officiella handlingen är inte nödvändig för att tillhandahålla tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse och kan följaktligen också utgöra oförenligt statligt stöd som bör återbetalas.
- (17) Den nettokostnad som ska beaktas bör beräknas som skillnaden mellan kostnaden för att tillhandahålla tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse och intäkten från tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse eller, alternativt, som skillnaden mellan nettokostnaden för tjänsteleverantören för att fullgöra skyldigheten och nettokostnaden eller vinsten för samma tjänsteleverantör utan denna skyldighet. Om skyldigheten att tillhandahålla en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse leder till minskade intäkter, till exempel på grund av reglerade tariffer, men inte påverkar kostnaderna, bör det vara möjligt att fastställa nettokostnaden för att tillhandahålla tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse på grundval av de uteblivna intäkterna. För att undvika en oskälig snedvridning av konkurrensen bör alla intäkter som influerar i samband med tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse, det vill säga alla intäkter som det företag som tillhandahåller tjänsten inte skulle ha fått om det inte anförtrots att tillhandahålla den, beaktas vid beräkningen av ersättningen. Om företaget i fråga har särskilda eller exklusiva rättigheter som är kopplade till annan verksamhet än den tjänst av allmänt ekonomiskt intresse för vilken stödet beviljas, och sådan verksamhet genererar vinster som går utöver den rimliga vinsten eller omfattas av andra förmåner som beviljats av staten, bör dessa inkluderas i företagets intäkter, oberoende av hur de klassificeras för tillämpningen av artikel 107 i fördraget.
- (18) Den rimliga vinsten bör fastställas som en kapitalavkastning där hänsyn tas till graden av risk eller frånvaron av risk. Avkastningen på eget kapital bör definieras som internränta som företaget får från sitt investerade kapital över perioden för tillhandahållande av tjänsten.
- (19) Vinst som inte överstiger den tillämpliga swap-räntan plus 100 räntepunkter bör inte betraktas som oskälig. I detta sammanhang ses den relevanta swap-räntan som en lämplig avkastning på en riskfri investering. Premien på 100 räntepunkter tjänar bland annat till att kompensera för likviditetsrisker som avser tillhandahållande av kapital som är öronmärkt för tjänsten så länge den tillhandahålls.
- (20) I fall där det företag som anförtrots tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse inte har en betydande grad av kommersiell risk, till exempel därför att dess kostnader för att tillhandahålla tjänsten kompenseras fullt ut, bör vinster som överstiger riktmärket för den tillämpliga swap-räntan plus 100 räntepunkter inte anses vara rimliga.
- (21) Om det på grund av särskilda omständigheter inte är lämpligt att använda kapitalavkastningen bör medlemsstaterna kunna förlita sig på andra vinstnivåindikatorer för att avgöra vilken den rimliga vinsten bör vara, såsom genomsnittlig avkastning på eget kapital, avkastning på sysselsatt kapital, avkastning på tillgångar eller avkastning på försäljning.
- (22) För att fastställa vad som utgör en rimlig vinst bör medlemsstaterna kunna införa incitamentskriterier som framför allt avser kvaliteten på den tillhandahållna tjänsten och vinster som avser effektivitet i produktionen. Effektivitetsvinster bör inte försämma kvaliteten på den tjänst som tillhandahålls. Medlemsstaterna bör till exempel kunna ange effektivitetsmål för produktionen i den officiella handlingen om tilldelning, vilket innebär att ersättningsnivån är beroende av i vilken utsträckning målen har nåtts. I den officiella handlingen om tilldelning kan det föreskrivas att om företaget inte uppfyller målen ska ersättningen reduceras på grundval av en beräkningsmetod som preciseras i den officiella handlingen om tilldelning, medan ersättningen kan ökas på grundval av en metod som anges i den officiella handlingen om tilldelning om företaget överskrider målen. Belöningar som

hänger samman med effektivitetsvinster i produktionen bör fastställas på en sådan nivå att de möjliggör en jämn fördelning av vinsterna mellan företaget och medlemsstaten och/eller användarna.

- (23) Artikel 93 i fördraget är *lex specialis* i förhållande till artikel 106.2 i fördraget. I artikel 93 finns bestämmelser om ersättning för allmännyttiga tjänster inom landtransportsektorn. Artikel 93 har tolkats i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 av den 23 oktober 2007 om kollektivtrafik på järnväg och väg och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1191/69 och (EEG) nr 1107/70⁽¹⁾, som innehåller bestämmelser om ersättning för allmän trafikplikt i allmän persontrafik. Medlemsstaterna avgör själva om den ska tillämpas på passagerartrafik på inre vattenvägar. I förordning (EG) nr 1370/2007 beviljas undantag från anmälningsskyldigheten enligt artikel 108.3 i fördraget för all ersättning inom landtransportsektorn som uppfyller villkoren i den förordningen. Enligt domen i Altmark-målet kan ersättning inom landtransportsektorn som inte överensstämmer med bestämmelserna i artikel 93 i fördraget inte förklaras förenlig med fördraget på grundval av artikel 106.2 i fördraget, eller på grundval av någon annan bestämmelse i fördraget. Följaktligen gäller det här beslutet inte för landtransportsektorn.
- (24) Till skillnad från landtransporter omfattas sjö- och lufttransporter av artikel 106.2 i fördraget. Vissa regler tillämpliga på ersättning för allmännyttiga tjänster inom luft- och sjötransportsektorerna återfinns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1008/2008 av den 24 september 2008 om gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i gemenskapen⁽²⁾ och i rådets förordning (EEG) nr 3577/92 av den 7 december 1992 om tillämpning av principen om frihet att tillhandahålla tjänster på sjötransportområdet inom medlemsstaterna (cabotage)⁽³⁾. Till skillnad från förordning (EG) nr 1370/2007 innehåller dock dessa förordningar inga bestämmelser om att eventuellt statligt stöd ska vara förenligt med den inre marknaden, och de föreskriver inte heller något undantag från anmälningsskyldigheten enligt artikel 108.3 i fördraget. Det här beslutet bör därför tillämpas på ersättning för allmännyttiga tjänster inom luft- och sjötransportsektorerna under förutsättning att sådan ersättning, förutom att uppfylla de villkor som anges i detta beslut, även överensstämmer med de sektorspecifika bestämmelserna i förordning (EG) nr 1008/2008 och (EEG) nr 3577/92 i tillämpliga fall.
- (25) När det särskilt gäller ersättning för luft- eller sjöförbindelser till öar och för flygplatser och hamnar som utgör tjänster av allmänt ekonomiskt intresse i den mening
- som avses i artikel 106.2 i fördraget, bör det också fastställas alternativa tröskelvärden som bygger på det genomsnittliga antalet passagerare per år, eftersom sådana tröskelvärden bättre återspeglar den ekonomiska verkligheten för verksamheterna i fråga och deras karaktär av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse.
- (26) Undantag från kravet på förhandsanmälan för vissa tjänster av allmänt ekonomiskt intresse innebär inte att en medlemsstat inte kan anmäla ett visst stödprojekt. I händelse av en sådan anmälan, eller om kommissionen bedömer en viss stödåtgärds förenlighet som en följd av ett klagomål, eller på eget initiativ, kommer kommissionen att bedöma om villkoren i det här beslutet är uppfyllda. Om så inte är fallet kommer åtgärden att bedömas i enlighet med principerna i kommissionens meddelande om rambestämmelser för statligt stöd i form av ersättning för allmännyttiga tjänster.
- (27) Detta beslut bör inte påverka tillämpningen av bestämmelserna i kommissionens direktiv 2006/111/EEG av den 16 november 2006 om insyn i de finansiella förbindelserna mellan medlemsstater och offentliga företag samt i vissa företags ekonomiska verksamhet⁽⁴⁾.
- (28) Detta beslut bör inte påverka tillämpningen av unionsbestämmelserna på konkurrensområdet, särskilt artiklarna 101 och 102 i fördraget.
- (29) Detta beslut bör inte påverka tillämpningen av unionsbestämmelserna om offentlig upphandling.
- (30) Detta beslut bör inte påverka striktare bestämmelser avseende skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster i sektorspecifik unionslagstiftning.
- (31) Övergångsbestämmelser bör fastställas för individuellt stöd som beviljats före ikraftträdandet av detta beslut. Stödordningar som genomförts i enlighet med beslut 2005/842/EG före ikraftträdandet av detta beslut bör fortsätta att vara förenliga med den inre marknaden och att vara undantagna från anmälningsskyldigheten för en ytterligare period av två år. Stöd som genomförts före ikraftträdandet av detta beslut och som inte beviljats i enlighet med beslut 2005/842/EG, men som uppfyller villkoren i detta beslut bör anses vara förenligt med den inre marknaden och undantas från anmälningsskyldigheten.

⁽¹⁾ EUT L 315, 3.12.2007, s. 1.

⁽²⁾ EUT L 293, 31.10.2008, s. 3.

⁽³⁾ EGT L 364, 12.12.1992, s. 7.

⁽⁴⁾ EUT L 318, 17.11.2006, s. 17.

(32) Kommissionen har för avsikt att genomföra en översyn av detta beslut fem år efter det att det har trätt i kraft.

ekonomiskt intresse tilldelades inte översteg 200 000 i fråga om flygplatser och 300 000 i fråga om hamnar.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte

I detta beslut fastställs på vilka villkor statligt stöd i form av ersättning för allmännyttiga tjänster, som ges till vissa företag som anförtrots att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, är förenligt med den inre marknaden och undantaget från anmälningsskyldigheten enligt artikel 108.3 i fördraget.

Artikel 2

Tillämpningsområde

1. Detta beslut är tillämpligt på statligt stöd i form av ersättning för allmännyttiga tjänster som ges till företag som anförtrots att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse enligt artikel 106.2 i fördraget, som tillhör någon av följande kategorier:

- a) Ersättning som inte överstiger ett årligt belopp på 15 miljoner euro för tillhandahållande av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse inom andra områden än transport och infrastruktur för transport; om ersättningsbeloppet varierar under den period då de anförtrodda tjänsterna utförs ska det årliga beloppet beräknas som ett genomsnitt av de årliga ersättningsbelopp som förväntas under uppdragsperioden.
- b) Ersättning för tjänster av allmänt ekonomiskt intresse som tillhandahålls av sjukhus som tillhandahåller medicinsk vård samt, i förekommande fall, akuttjänster. Utöandet av sidotjänster som är direkt kopplade till huvudverksamheten, framför allt på forskningsområdet, hindrar dock inte tillämpningen av denna punkt.
- c) Ersättning för tillhandahållande av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse som uppfyller sociala behov när det gäller sjuk- och långtidsvård, barnomsorg, tillträde till och återinträde på arbetsmarknaden, socialt subventionerade bostäder och vård och social integrering av sårbara grupper.
- d) Ersättning för tillhandahållande av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse när det gäller luft- eller sjöförbindelser till öar där det genomsnittliga antalet passagerare per år under de två räkenskapsår som föregick det år då tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse tilldelades inte översteg 300 000.
- e) Ersättning för tillhandahållande av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse när det gäller flygplatser och hamnar där det genomsnittliga antalet passagerare per år under de två räkenskapsår som föregick det år då tjänsten av allmänt

2. Detta beslut gäller endast om den period för vilken företaget har anförtrots att tillhandahålla tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse inte överstiger tio år. Om den period för vilken företaget har anförtrots att tillhandahålla tjänsten överstiger tio år, gäller detta beslut endast om tjänsteleverantören behöver göra en betydande investering som måste skrivas av över hela den period som tjänsten tillhandahålls i enlighet med allmänt vedertagna redovisningsprinciper.

3. Om villkoren för tillämpningen av detta beslut inte längre uppfylls under den tidsperiod då den anförtrodda tjänsten tillhandahålls ska stödet anmälas i enlighet med artikel 108.3 i fördraget.

4. Inom luft- och sjötransportsektorerna ska detta beslut tillämpas på statligt stöd i form av ersättning för allmännyttiga tjänster som ges till företag som har anförtrots att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse enligt artikel 106.2 i fördraget, endast om stödet i tillämpliga fall är förenligt med förordning (EG) nr 1008/2008 och förordning (EG) nr 3577/92.

5. Detta beslut ska inte tillämpas på statligt stöd i form av ersättning för allmännyttiga tjänster som ges till företag inom sektorn för landtransporter.

Artikel 3

Förenlighet och undantag från anmälningsskyldigheten

Statligt stöd i form av ersättning för allmännyttiga tjänster som uppfyller de villkor som fastställs i detta beslut ska vara förenligt med den inre marknaden och ska undantas från det krav på förhandsanmälan som fastställs i artikel 108.3 i fördraget, under förutsättning att det också är förenligt med krav som härrör från fördraget eller sektorspecifik unionslagstiftning.

Artikel 4

Tilldelning

Tillhandahållandet av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse ska anförtros det berörda företaget genom en eller flera officiella handlingar, som varje medlemsstat själv får fastställa formen för. I handlingen eller handlingarna ska framför allt följande anges:

- a) Innebörden av skyldigheterna i samband med tillhandahållandet av allmännyttiga tjänster och skyldigheternas varaktighet.
- b) Företaget och, i förekommande fall, det territorium som berörs.

- c) Innebörden av exklusiva eller särskilda rättigheter som beviljats företaget av den beviljande myndigheten.
- d) En beskrivning av ersättningsmekanismen och parametrarna för att beräkna, kontrollera och se över ersättningen.
- e) Åtgärder för att undvika och återkräva eventuell överkompensation.
- f) En hänvisning till detta beslut.
- d) Kostnader för investeringar, framför allt i infrastruktur, kan beaktas om de är nödvändiga för att tillhandahålla tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse.

4. De intäkter som ska beaktas ska åtminstone omfatta alla intäkter som influerar i samband med tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse, oberoende av om de klassificeras som statligt stöd i den mening som avses i artikel 107 i fördraget. Om företaget i fråga har särskilda eller exklusiva rättigheter som är kopplade till annan verksamhet än den tjänst av allmänt ekonomiskt intresse för vilken stödet beviljas, och sådan verksamhet genererar vinster som går utöver den rimliga vinsten, eller omfattas av andra förmåner som beviljats av staten, ska dessa inkluderas i företagets intäkter, oberoende av hur de klassificeras för tillämpningen av artikel 107 i fördraget. Den berörda medlemsstaten kan besluta att den vinst som härrör från annan verksamhet utanför den berörda tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse helt eller delvis ska anslås till finansieringen av tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse.

Artikel 5

Ersättning

1. Ersättningen får inte överstiga vad som krävs för att täcka nettokostnaden för att fullgöra skyldigheterna i samband med tillhandahållandet av allmännyttiga tjänster, inklusive en rimlig vinst.
2. Nettokostnaden kan beräknas som skillnaden mellan kostnader enligt punkt 3 och intäkter enligt punkt 4. Alternativt kan den beräknas som skillnaden mellan nettokostnaden för tjänsteleverantören för att fullgöra skyldigheten och nettokostnaden eller vinsten för samma tjänsteleverantör utan denna skyldighet.
3. De kostnader som ska beaktas ska omfatta alla kostnader för tillhandahållandet av tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse. Kostnaderna ska beräknas på grundval av allmänt erkända redovisningsprinciper enligt följande:
 - a) Om det berörda företaget verksamhet begränsar sig till tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse kan alla företagets kostnader beaktas.
 - b) Om företaget också bedriver verksamhet som faller utanför tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse, ska endast de kostnader som har ett samband med den tjänsten beaktas.
 - c) Kostnaderna för tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse kan omfatta alla direkta kostnader för tillhandahållandet av tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse samt ett lämpligt bidrag till kostnader som är gemensamma för tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse och annan verksamhet.
5. Vid tillämpningen av detta beslut ska med *rimlig vinst* avses den kapitalavkastning som skulle krävas av ett typiskt företag som överväger om det ska tillhandahålla tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse under hela den period som den officiella handlingen om tilldelning gäller, med hänsyn tagen till graden av risk. Med *avkastning på eget kapital* avses den internränta som företaget får från sitt investerade kapital över perioden för tillhandahållande av tjänsten. Graden av risk beror på den berörda sektorn, typen av tjänst och ersättnings art.
6. För att fastställa vad som utgör en rimlig vinst kan medlemsstaterna införa incitamentskriterier som framför allt är relaterade till kvaliteten på den tjänst som tillhandahållits och vinster som avser effektivitet i produktionen. Effektivitetsvinster får inte försämrade kvaliteten på den tjänst som tillhandahålls. Belöningar som hänger samman med effektivitetsvinster i produktionen ska fastställas på en sådan nivå att de möjliggör en jämn fördelning av vinsten mellan företaget och medlemsstaten och/eller användarna.
7. Vid tillämpningen av detta beslut ska en kapitalavkastning som inte överstiger den tillämpliga swap-räntan plus en premie på 100 räntepunkter i alla händelser anses vara rimlig. Den tillämpliga swap-räntan är den swap-ränta vars löptid och valutansammansättning motsvarar varaktigheten och valutan i den officiella handlingen om tilldelning. Om tillhandahållandet av tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse inte är förknippat med en betydande kommersiell eller avtalsrelaterad risk, särskilt om nettokostnaden för att tillhandahålla tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse i allt väsentligt kompenseras fullt ut i efterhand, får den rimliga vinsten inte överskrida den tillämpliga swap-räntan plus ett riskpremiellägg på 100 räntepunkter.

8. Om det på grund av särskilda omständigheter inte är lämpligt att använda kapitalavkastningen kan medlemsstaterna förlita sig på andra vinstnivåindikatorer än kapitalavkastningen för att avgöra vilken den rimliga vinsten bör vara, såsom genomsnittlig avkastning på eget kapital, avkastning på sysselsatt kapital, avkastning på tillgångar eller avkastning på försäljning. Med *avkastning* avses avkastning före finansiella poster och skatt samma år. Den genomsnittliga avkastningen under kontraktets löptid beräknas med hjälp av den diskonteringsfaktor som anges i meddelandet från kommissionen om en översyn av metoden för att fastställa referens- och diskonteringsräntor⁽¹⁾. Vilken indikator som än väljs ska medlemsstaten på kommissionens begäran kunna lägga fram bevis för att vinsten inte är större än vad som skulle krävas av ett typiskt företag som överväger om det ska tillhandahålla tjänsten i fråga, till exempel genom att hänvisa till avkastning som uppnåtts genom liknande typer av kontrakt som tilldelats på konkurrensmässiga villkor.

9. Om ett företag bedriver verksamhet både i form av en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse och i form av annan verksamhet, ska det klart framgå av den interna redovisningen vilka kostnader och intäkter som hänger samman med tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse och vilka kostnader och intäkter som avser andra tjänster samt parametrarna för fördelning av kostnaderna och intäkterna. Kostnaderna för eventuell verksamhet vid sidan om tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse ska täcka alla direkta kostnader, ett lämpligt bidrag till de gemensamma kostnaderna och en rimlig avkastning på eget kapital. Ingen ersättning ska beviljas för sådana kostnader.

10. Medlemsstaterna ska kräva att det berörda företaget återbetalar all eventuell överkompensation.

Artikel 6

Kontroll av överkompensation

1. Medlemsstaterna ska se till att den beviljade ersättningen för tillhandahållande av tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse uppfyller kraven i detta beslut och i synnerhet att företaget inte mottar någon kompensation utöver det belopp som fastställts i enlighet med artikel 5. De ska lägga fram bevis på kommissionens begäran. Medlemsstaterna ska utföra regelbundna kontroller eller se till att kontroller utförs, åtminstone vart tredje år under den period då den anförtrodda tjänsten tillhandahålls och vid utgången av den perioden.

2. Om ett företag har fått ersättning som överstiger det belopp som fastställts i enlighet med artikel 5, ska medlemsstaten ålägga det berörda företaget att betala tillbaka all överkompensation. Metoderna för beräkning av ersättningen ska ses över för framtida behov. Om överkompensationen inte överstiger 10 %

av den årliga genomsnittliga ersättningen får den föras över till nästa period och dras av från den ersättning som ska betalas för den perioden.

Artikel 7

Öppenhet

För ersättning över 15 miljoner euro som beviljats ett företag som även har annan verksamhet än tjänster av allmänt ekonomiskt intresse ska den berörda medlemsstaten offentliggöra följande information på internet eller på annat lämpligt sätt:

a) Den officiella handlingen om tilldelning eller en sammanfattning som omfattar de uppgifter som anges i artikel 4.

b) De stödbelopp som beviljats företaget på årsbasis.

Artikel 8

Tillgång till information

Medlemsstaterna ska under den period då den anförtrodda tjänsten tillhandahålls och under åtminstone tio år från utgången av den period då den anförtrodda tjänsten tillhandahålls hålla alla uppgifter tillgängliga som krävs för att avgöra om den beviljade ersättningen är förenlig med detta beslut.

På skriftlig begäran från kommissionen ska medlemsstaterna förse kommissionen med alla de uppgifter som kommissionen anser nödvändiga för att avgöra om de gällande ersättningsåtgärderna är förenliga med detta beslut.

Artikel 9

Rapporter

Varje medlemsstat ska vartannat år lägga fram en rapport om genomförandet av detta beslut till kommissionen. Rapporterna ska innehålla en detaljerad översikt över tillämpningen av detta beslut för de olika kategorier av tjänster som avses i artikel 2.1, inbegripet följande:

a) En beskrivning av tillämpningen av detta beslut på de tjänster som omfattas av dess tillämpningsområde, inklusive intern verksamhet.

b) Det totala beviljade stödbeloppet enligt detta beslut uppdelat efter stödmottagarnas ekonomiska sektor.

⁽¹⁾ EUT C 14, 19.1.2008, s. 6.

c) Uppgift om huruvida, för en viss typ av tjänst, tillämpningen av detta beslut har gett upphov till problem eller klagomål från tredje man.

2005/842/EG men uppfyller villkoren i detta beslut ska vara förenligt med den inre marknaden och undantas från anmälningsskyldigheten.

d) Andra uppgifter om tillämpningen av detta beslut som kommissionen kräver och som ska specificeras i god tid innan rapporten ska lämnas.

Artikel 11

Upphävande

Beslut 2005/842/EG ska upphöra att gälla.

Den första rapporten ska överlämnas senast den 30 juni 2014.

Artikel 12

Ikraftträdande

Detta beslut träder i kraft den 31 januari 2012.

Artikel 10

Övergångsbestämmelser

Detta beslut ska tillämpas på individuellt stöd och stödordningar i enlighet med följande:

Artikel 13

Mottagare av beslutet

a) Stöd som genomförts före ikraftträdandet av detta beslut och som var förenligt med den inre marknaden och undantaget från anmälningsskyldigheten i enlighet med beslut 2005/842/EG ska fortsätta att vara förenligt med den inre marknaden och att undantas från anmälningsskyldigheten under en ytterligare period av två år.

Detta beslut riktar sig till medlemsstaterna.

b) Stöd som genomförts före ikraftträdandet av detta beslut och som inte var förenligt med den inre marknaden och undantaget från anmälningsskyldigheten i enlighet med beslut

Utfärdat i Bryssel den 20 december 2011.

På kommissionens vägnar

Joaquín ALMUNIA

Vice ordförande